

وضعیت تولید ماهیان قزل آلا در ایران	عنوان
مجتبی فوقی کارشناس ارشد تکثیر و پرورش آبزیان	نویسنده
	مترجم

با توجه به تولید روزافزون این ماهی در کشور طی دهه اخیر در سطح جهانی از جایگاه خوبی در مقایسه با کشورهای آسیایی برخوردار بوده است

هرچند سابقه تولید ماهی قزل آلا در ایران به حدود سال 1338 بر می گردد اما تا حدود سال 1360 تعداد واحدهای پرورش ماهی قزل آلا در ایران از تعداد انگشتان دو دست کمتر بوده اما با فعالیتهای چشمگیری که در سه دهه اخیر در این زمینه انجام گرفته است ، بر اساس آمار ارایه شده در سال 1390 تعداد 1607 مزرعه پرورش ماهی قزل آلا در 29 استان کشور در این زمینه فعالیت نموده و در پایان سال نود بیش از (یکصد و شش هزار) 106000 تن ماهی قزل آلا در کشور تولید گردیده است.

بررسی آماری بین سال 1374 تا 1390 نشان می دهد که در این مقطع زمانی تعداد مزارع پرورش ماهی قزل آلا در کشور بیش از 23 برابر و میزان تولید ماهی قزل آلا در کشور بیش از 70 برابر افزایش داشته است ، که در مقایسه با سایر فعالیتهای زیر بخش کشاورزی از افزایش شایان توجهی برخوردار بوده است.

جدول مربوط به تولید ماهی قزل آلا در کشور از سال 1374-1390

سال	تعداد مزارع پرورش ماهی قزل آلا در کشور	میزان تولید (تن)
1374	69	1500
1375	80	1900
1376	116	2514
1377	165	4994
1378	258	7000
1379	306	9000
1380	380	12170
1381	461	16026
1382	562	23138
1383	662	30000
1384	698	34760
1385	750	46275
1386	1200	58761
1387	1085	62630
1388	1180	73642
1389	1387	91519
1390	1607	106436

منبع : سالنامه آماری شیلات ایران

با توجه به شرایط اقلیمی و گسترش این فعالیت و همچنین اقدامات علمی که در زمینه پرورش این ماهی در سنوات اخیر در کشور انجام گردیده است این فعالیت تقریباً در تمامی استانهای کشور انجام گردیده است ، اما بدون شك وفور منابع آبی به عنوان اصلی ترین عامل در کسب رتبه تولید ماهیان سردآبی در کشور نقش داشته است .

تولید ماهی قزل آلا در استانهای کشور در سال 1390

(به ترتیب رتبه تولید)

ردیف	استان	میزان تولید تن	ردیف	استان	میزان تولید (تن)
1	چهار محال و بختیاری	16135	16	قزوین	1960
2	مازندران	13294	17	مرکزی	1702
3	لرستان	12945	18	البرز	1554
4	کهگیلویه و بویر احمد	9190	19	ایلام	1344
5	آذربایجان غربی	7610	20	خوزستان	1158
6	کرمانشاه	6694	21	اردبیل	1063
7	فارس	5274	22	خراسان شمالی	755
8	زنجان	4063	23	کرمان	657
9	اصفهان	3452	24	قم	420
10	تهران	3312	25	سمنان	413
11	خراسان رضوی	2831	26	یزد	320
12	همدان	2827	27	گلستان	311
13	گیلان	2389	28	خراسان جنوبی	240
14	آذربایجان شرقی	2380	29	سیستان و بلوچستان	122
15	کردستان	2021		جمع کل	106436

منبع : سالنامه آماری شیلات ایران

به طور كلي ماهیان پرورشي به دو گروه ماهیان سردآبي **Cold water fish** و ماهیان گرمآبي **Warm water fish** تقسيم مي گردند.

ماهیان سردآبي در يك تعريف كلي اما نه كامل ، ماهیانی هستند که قادرند در شرایط دمایی آب کمتر از 20 بیست درجه سانتیگراد رشد و فعالیت نمایند .

این گروه از ماهیان متعلق به خانواده آزاد ماهیان **Salmonidae** بوده که معروفترین گونه پرورشي آن که در اکثر نقاط دنیا پرورش داده مي شود ماهی قزل آلي رنگین کمان مي باشد.

نام علمي این ماهی **Onchorhynchus mykiss** و نام انگلیسي آن **Rainbow trout** مي باشد.

از علايم ظاهري این ماهی که آن را با سایر ماهیان پرورشي متمایز مي نماید ، مي توان به موارد زیر اشاره داشت :

بدن پوشیده از خال های سیاه یا زیتوني ستاره ای شکل - در بالغین در دو طرف بدن هاله رنگین کمان، دارای باله چربی (Adipose fin) که بین باله پشتی و باله دمی قرار دارد و از اختصاصات منحصر به فرد خانواده آزاد ماهیان مي باشد. فلس های بسیار ریز و وجود فرورفتگی ناچیز در انتهای باله دمی.

